

UNIVERSITAT D'ANDORRA

Nota de síntesi – TEDH (Gran Sala), Avís consultiu P16-2025-001 (05.03.2026)¹

1. Objecte de l'assumpte

L'avís consultiu porta causa d'un litigi pendent davant el Tribunal Suprem d'Ucraïna entre un monestir de l'Església grecocatòlica ucraïnesa i F., una antiga religiosa, sobre el dret d'aquesta a tornar a ocupar una cel·la situada en un convent propietat del monestir.

F. hi havia residit durant 13 anys com a membre de la comunitat, va abandonar el convent el 2017 arran d'un conflicte intern i, després d'intents infructuosos de retorn, va perdre posteriorment la seva condició de religiosa al 2020. Davant les divergències sobre si la seva ocupació responia a un dret civil o únicament al seu estatus canònic, el Tribunal Suprem va demanar al TEDH si una cel·la monàstica podia constituir un "domicili" als efectes de l'article 8 del Conveni i en quines condicions l'article 6 exigeix que els tribunals estatals coneguin d'un litigi d'aquesta naturalesa.

2. L'avís consultiu de la Gran Sala

Pel que fa a l'article 8, la Gran Sala recorda que la noció de "domicili" és autònoma segons el Conveni Europeu i depèn essencialment de les circumstàncies de fet, en particular de l'existència de vincles suficients i continus amb un lloc determinat. Una cel·la d'un monestir o convent pot, per tant, constituir un domicili en el sentit del Conveni. Ara bé, en un conflicte entre una organització religiosa i un antic membre, aquesta apreciació s'ha de fer tenint en compte simultàniament la llibertat religiosa i l'autonomia de l'organització religiosa, ambdós factors protegits per l'article 9.

El TEDH destaca tres elements. En primer lloc, cal determinar el fonament de l'ocupació: si existia un títol civil autònom o si la residència derivava exclusivament de la condició de religiosa. En aquest segon supòsit, la pertinença a la comunitat adquireix una importància especial. En segon lloc, la cel·la no és necessàriament una unitat independent, sinó que forma part d'un edifici monàstic que també és l'espai de vida de la comunitat, de manera que poden existir pretensions concurrents sobre el mateix lloc. En tercer lloc, s'han de considerar els drets patrimonials del monestir, protegits per l'article 1 del Protocol núm. 1, i el seu dret a gestionar els espais destinats a la vida religiosa.

La conclusió és que els locals d'un monestir o convent, incloses les cel·les, poden constituir el "domicili" de les persones que hi mantinguin vincles suficients i continus; i que quan aquests vincles es fonamenten exclusivament en raons religioses, l'estatus de la persona dins de la comunitat és un factor particularment rellevant. La Gran Sala afegeix que, en els litigis entre particulars, la qualificació d'un espai com a domicili no comporta

¹ <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=003-8474653-12010781>

UNIVERSITAT D'ANDORRA

automàticament l'obligació d'efectuar un control judicial de proporcionalitat equivalent al que s'exigeix habitualment davant una ingerència dels poders públics.

Quant a l'article 6.1, la Gran Sala precisa que la qüestió no consisteix en saber si el Conveni atribueix competència als tribunals civils, ja que l'abast de la jurisdicció es regeix en primer terme pel dret intern. El criteri decisiu és doncs si la controvèrsia versa sobre un "dret" de caràcter civil que pugui considerar-se, almenys de manera defensable, reconegut per l'ordenament nacional.

Correspon, per tant, als tribunals nacionals examinar acuradament la pretensió i motivar de manera convincent si existeix o no aquest dret de manera defensable, tenint especialment en compte les normes internes relatives a l'autonomia de les organitzacions religioses. Si conclou que l'antiga religiosa no pot invocar cap dret, ni tan sols raonablement, sobre la cel·la, l'article 6 no obliga a resoldre el fons de la pretensió. Si, al contrari, existeix un dret civil defensable i concorren la resta de requisits de l'article 6, la persona interessada té, en principi, dret a que la seva reclamació sigui examinada per un tribunal amb les garanties pròpies d'un procés civil equitatiu.

3. Possible impacte per a Andorra

L'interès per a Andorra és notable per la confluència entre l'article 10 de la Constitució, que reconeix el dret a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, i l'article 11, que garanteix la llibertat religiosa i de culte i reconeix específicament a l'Església Catòlica el lliure exercici de les seves activitats i plena capacitat jurídica a les seves entitats dins de l'ordenament andorrà. L'article 15, relatiu a la inviolabilitat del domicili, pot també entrar en joc, tot i que la seva formulació constitucional no coincideix exactament amb la noció autònoma de "domicili" de l'article 8 del Conveni.

Davant un eventual litigi a Andorra entre una entitat religiosa i un membre o antic membre, la doctrina de la Gran Sala desaconsella dues solucions automàtiques: ni excloure la jurisdicció estatal pel simple fet que el conflicte tingui un component canònic, ni sotmetre a revisió judicial plena, qüestions estrictament internes de doctrina, disciplina, pertinença o organització religiosa. El punt de partida hauria de ser identificar si la pretensió es recolza en un dret civil autònom reconegut per l'ordenament andorrà - per exemple, un títol contractual, real o un altre interès jurídicament protegit - o si depèn exclusivament de la relació religiosa interna.

19 d'octubre del 2026